T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 20.10.2026
Sayı : 2018

10/4765

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1 Ekim 2008 tarihinden önce çalışma hayatına başlayarak geleceğini güvence altına alan engelli emekçilerimizin, 15 Ocak 2025'te yürürlüğe giren 7538 sayılı kanuni düzenleme sonrasında ellerinden alınan anayasal kazanımlarının, haksız kontrol muayeneleriyle karşı karşıya bırakılan vatandaşlarımızın tüm boyutlarıyla incelenmesi; engelli vatandaşlarımızın sosyal güvenlik haklarının korunması ve yasal belirsizliklerin ortadan kaldırılması amacıyla, Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. **12.10.2026**

Ömer Fethi GÜRER
Niğde Milletvekili

GEREKÇE

Anayasa'mızın 10'uncu maddesi uyarınca engelli vatandaşlarımıza yönelik pozitif ayrımcılık yapılması devletin anayasal bir yükümlülüğüdür. 1 Ekim 2008 öncesinde sigorta girişi yapılan engelli çalışanların emeklilik hakları, mülga 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu kapsamında uzun yıllar yasal güvence altında yürütülmüştür. Bahse konu dönemde, tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarından alınan raporlar neticesinde elde edilen vergi indirimi hakkı; belirli bir sigortalılık süresi ve prim gün sayısı ile birleşerek sigortalılara engelli statüsünde emeklilik imkânı tanımaktaydı. Bu süreçte engellilik oranları, 20 Şubat 2019 tarihli Yönetmelik ekinde yer alan nesnel engellilik cetveli esas alınarak tespit edilmekteydi.

Buna karşın, 15 Ocak 2025 tarihinde yürürlüğe giren 7538 sayılı Kanun, herhangi bir geçiş süreci veya intibak düzenlemesi öngörmeksizin 5510 sayılı Kanun'un geçici 10'uncu maddesinde köklü bir değişiklik yapmıştır. Gerçekleştirilen bu yasal düzenleme ile mevcut engelli emeklilik sistemi yürürlükten kaldırılarak yerine "Çalışma Gücü Kaybı" modeli getirilmiştir. Bu doğrultuda değerlendirmeler, 28 Eylül 2021 tarihli "Maluliyet ve Çalışma Gücü Kaybı Tespiti İşlemleri Yönetmeliği" listelerine devredilmiştir.

Söz konusu mevzuat değişikliği, kanunların geriye yürümezliği ve hukuki güvenlik ilkeleri açısından aynı engel durumuna sahip sigortalılar arasında normatif bir farklılık ve eşitsizlik doğurmuştur. Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sadece bir gün önce, 14 Ocak 2025'te başvuran bir vatandaş mevcut engel oranıyla emeklilik hakkı elde edebilirken; 15 Ocak 2025 ve sonrasında başvuran bir başka vatandaş, yeni ve daha ağır kriterlerin aranması sebebiyle sistem tarafından maluliyet ya da çalışma gücü kaybı kapsamına alınmamaktadır.

Yeni sistemle birlikte sağlık kuruluşları tarafından tescil edilen engel oranları Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından doğrudan esas alınmamakta, kurum kendi belirlediği kriterlere göre hafif, orta ve ağır çalışma gücü kaybı değerlendirmesi yapmaktadır. Sivil toplum kuruluşlarının verileri ve saha araştırmaları, yapılan başvuruların yaklaşık %97'sinin "çalışma gücü kaybı bulunmadığı" gerekçesiyle reddedildiğini ortaya koymaktadır. Bu durum, sigortalıların geleceğe yönelik planlama yapmasını zorlaştırmakta ve hukuki öngörülebilirliği zedelemektedir. Ayrıca, geçmişte 1 ila 2 ay içerisinde neticelenen emeklilik işlemleri, yeni ihdas edilen bürokratik aşamalar nedeniyle 6 aydan 1 yıla kadar uzayan inceleme sürelerine takılmaktadır. Düzenlemenin iptali istemiyle Anayasa Mahkemesi'nde açılan E.2025/78 esas numaralı dava sürecinin yaklaşık 20 aydır devam etmesi de sahadaki belirsizliği ve hak kayıplarını artırmaktadır.

Engelli vatandaşlarımızın anayasal haklarının, sosyal devlet ilkesinin ve hukuki güvenlik haklarının korunması; yaşanan idari ve sosyo-ekonomik sorunların boyutlarının tespiti ile kalıcı yasal çözümlerin geliştirilmesi amacıyla Anayasanın 98. Maddesi, TBMM İç Tüzüğünün 104 ve 105. Maddelerine göre Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

..... Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
Cevdet AKAY	Karabük	
Mahir POLAT	İzmir	
R.Fet TANRIKULOĞLU	İzmir	
Vecdi GÖNÜL	Kırklareli	
Ali ÖZTUNÇ	K. Maraş	
GÜRSEL EROL	Elazığ MV	
Gamze Akkuş İlgezdi	İstanbul	
Nurhan SONTAR	Tekirdağ	
Hüseyin YILDIZ	Aydın	
Nermin Yıldırım Kara	Hatay	
Deniz Demir	Ankara	
Jale Nur SÜLLÜ	Eskişehir	
Türker ATEŞ	Bolu Mv.	
Hasan BASRİ	Gaziantep	
Engin ALTAY	İstanbul	
İnan Akgün ALP	Kars	
ALİ KAMADA	USAK	
Semra DİNÇER	Ankara	
Ayşe Sarıkaşlı	Bartın	